

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Ref.: 15/5418

Oslo, 09.03.2016

Høringsvar fra Norsk Varmepumpeforening – NOU 2015:15 Sett pris på miljøet

Om Norsk Varmepumpeforening

Norsk Varmepumpeforening (NOVAP) er en interesseorganisasjon som arbeider for økt bruk av varmepumper i det norske energisystemet. Varmepumper kan anvendes til oppvarming og kjøling av boliger, næringsbygg og innenfor industrien. Varmepumper bidrar til mer effektiv energibruk, bedre lokal luftkvalitet og reduserte klimagassutslipp. Det er installert over 850.000 varmepumper i Norge. Norsk Varmepumpeforening har i dag ca. 50 medlemmer og en godkjenningsordning med over 400 forhandlere. I følge NVE bidro varmepumper med ca. 8 TWh omgivelsesvarme i 2014.

Innledning

Grønn skattekommisjon leverte sin rapport 9. desember 2015. Utvalget, som ble oppnevnt 15. august 2014, har vurdert om og hvordan en grønn skatteomlegging kan bidra til lavere utslipp av klimagasser, bedre miljø og en god økonomisk utvikling. Grønn skattekommisjon kommer med flere interessante forslag, men vi mener den største svakheten ved rapporten er at deres forslag kun bidrar til å redusere klimagassutslippene med 1 – 2 millioner tonn CO₂. Når Norge som et av få industriland faktisk har økt sine utslipp av klimagasser siden 1990 er det for oss uforståelig at kommisjonen fremmer flere forslag som vil gi økte utslipp av klimagasser i Norge.

Vi vil i vårt høringsvar avgrense oss til å kommentere CO₂-avgift og avgift på elektrisk kraft.

Priser på utslipp av klimagasser i Norge

NOVAP har forståelse for prinsippet om at alle utslipp bør stå ovenfor samme pris. Vi er videre enige med utvalget i at CO₂-avgiften på fossil fyringsolje bør økes til 420 kroner per tonn CO₂ som er lik den avgiften som i dag ilegges bensin og diesel. Vi er også enige i prinsippet om at CO₂-avgiften utenfor kvotepliktig sektor skal være høy nok til at utslippene kan kuttes med 30 prosent innen 2030.

Selv om vi har forståelse for prinsippet om en lik CO₂-avgift for alle utslipp, mener vi det viktigste er at vi har riktige og kraftige nok virkemidler til at vi når de overordnede målene når det gjelder utslippskutt. Hvis distriktpolitiske hensyn eller andre faktorer gjør det umulig med høye nok avgifter og utslippskutt innenfor en sektor, må andre sektorer ha tilsvarende høyere avgifter og høyere utslippskutt. Det kan også være slik at det er mer fornuftig med en høyere CO₂-avgift innen enkelte sektorer fordi det finnes flere gode og kostnadseffektive alternativer til fossil energibruk. Dette gjelder eksempelvis innenfor byggsektoren.

NOVAP mener det er en svakhet ved rapporten at utvalget ikke har brukt Klimakur 2020, og sett på hvilket nivå CO₂-avgiften må ligge på for å nå de målsetninger for kutt i klimagassutslipp som Stortinget har vedtatt gjennom klimaforliket i 2008 og 2012. Det som klart fremgår av Klimakur 2020 er at en avgift på 420 kroner per tonn CO₂ ikke vil gi tilstrekkelige utslippskutt.

Avgift på elektrisk kraft

Bruk av elektrisitet til ulike formål gir ingen utslipp av CO₂. Produksjon av elektrisitet som medfører utslipp av CO₂ vil være en del av det europeiske kvotemarkedet. All form for energiproduksjon har imidlertid i større eller mindre grad negativ effekt på natur og miljø. Hensikten og formålet med elavgiften er å stimulere til effektiv energibruk i de sektorer som er omfattet av avgiften. Elavgiften kan derfor defineres som en energiavgift eller miljøavgift. NOVAP er derfor uenig med Grønn skattekommisjon som anser at elavgiften er en fiskal avgift.

NOVAP mener regjeringen gjennom de siste års statsbudsjetter har foretatt endringer på elavgiften hvor avgiften i enda større grad kan bidra til reduserte klimagassutslipp i Norge og globalt. Disse endringene innebærer at den generelle satsen for elavgift har økt, samtidig som det er innført redusert sats eller unntak for elavgift for nye brukergrupper. For at en økt elavgift skal bidra til reduserte klimagassutslipp, er det viktig at CO₂-avgiften for fossile brensler øker minst like mye som elavgiften.

En økning i elavgiften gir økt insentiv for å gjennomføre energieffektiviseringstiltak i byggsektoren og andre sektorer som er omfattet av denne avgiften. NOVAP mener det er viktig med målrettede økonomiske virkemidler for at volummarkedet for energieffektivisering skal utløses. Det internasjonale energibyrået IEA har trukket frem energieffektivisering som det viktigste virkemiddelet for å redusere klimagassutslippene. Det er et stort potensial for energieffektivisering i Norge innenfor byggsektoren og industrien. Lavutslippsutvalget som leverte sin rapport i 2009 foreslo en målsetning om 20 prosent reduksjon av energibruken i industrien innen 2020, og en halvering av energibruken i bygg innen 2040.

Elektrisitet som frigjøres ved energieffektiviseringstiltak kan benyttes i sektorer som i dag baserer seg på en betydelig mengde fossile energibærere. Selv om Norge sammenlignet med mange andre land har en høy andel fornybar energiproduksjon er fortsatt over halvparten av energiforbruket fossilt. Frigjort elektrisitet kan brukes til utfasing av fossil oppvarming innenfor byggsektoren, og til konvertering av fossil energibruk innenfor transportsektoren, industrien og innen olje- og gassutvinning. Transportsektoren bruker hvert år 70 TWh energi hvor 95 prosent er fossilt. Hvis utslippene fra transportsektoren skal halveres innen 2030, vil det kreves store mengder fornybar energi, og en stor del av den fossile energibruken innenfor transportsektoren kan erstattes med elektrisitet.

Det ble i statsbudsjettet for 2016 vedtatt redusert sats for elavgift for datasentre, elektriske ferger og landstrøm for skip. NOVAP støtter redusert sats for datasentre da dette kan gi reduserte klimagassutslipp globalt, og arbeidsplasser og verdiskapning i Norge. Norden er attraktivt for etablering av store datasentre på grunn av vår store andel fornybar elektrisitet. Våre nordiske naboland har lyktes i å få internasjonale giganter som Apple, Microsoft, Facebook og Google til å etablere seg med store datasentre. Redusert sats for elferger og landstrøm til ferger kan bidra til å redusere innenlandske klimagassutslipp fra transportsektoren ved at fossil energi erstattes med elektrisitet. Landstrøm bidrar også til en redusert lokale utslipp i byer som Oslo og Bergen, som på vinteren kan ha store utfordringer med lokal luftkvalitet.

Varmepumper sparer energi

På side 105 i «NOU 2015: 15 105 Sett pris på miljøet», hevdes følgende: «Bruken av varmpumper gir ikke miljøskadelige utslipp hos sluttbruker. Studier viser imidlertid at husholdninger som investerer i varmpumper i mange tilfeller øker innetemperaturen, og at strømforbruket derfor i liten grad reduseres (Halvorsen & Larsen 2013). Dette er ikke nødvendigvis et problem, da økt innetemperatur gir økt komfort og velferd.»

Norsk Varmepumpeforening mener utvalget burde kvalitetssikret sine påstander vedrørende energisparing med varmepumper. Studiet til SSB (fra 2009) det viser til var basert på et veldig begrenset tallmateriale. I 2014 publiserte SSB «Energibruk i husholdningene, 2012», en undersøkelse med et betraktelig større datagrunnlag. Dette er studiet viser at «eneboliger over 150 kvadratmeter med varmepumpe hadde 3 900 kWh lavere energibruk enn andre tilsvarende boliger.»

Nord-Trøndelagsforskning gjennomførte i 2005 en undersøkelse på oppdrag fra Enova med et utvalg på 466 husholdninger som hadde installert varmepumpe. Denne undersøkelsen viste at de 466 husholdningene med varmepumpe i gjennomsnitt sparte 5 116 kWh strøm per år. Tallet ble korrigert for temperaturforskjeller mellom årene. I tillegg hadde noen av husholdningene et redusert forbruk av ved, olje og parafin. Dette viser at de fleste husholdninger vil redusere sitt energiforbruk ved installasjon av varmepumpe. Både NVE og Enova kan bekrefte at varmepumper bidrar med store besparelser i det norske energisystemet.

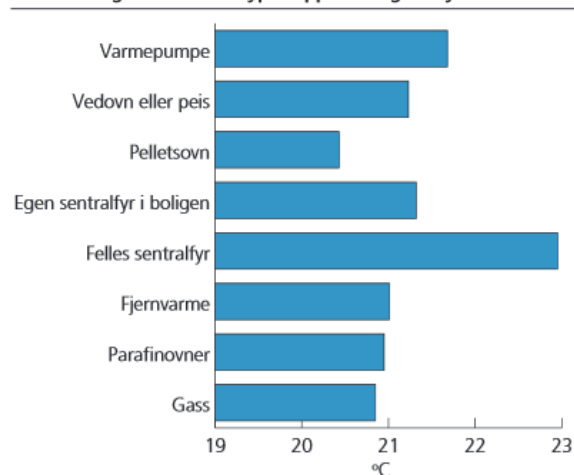
Det blir ofte også påstått at husholdningene tar ut noe av gevinsten ved varmepumper i økt komfort og en høyere innetemperatur. Husholdninger med varmepumpe holder ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) en innetemperatur som i gjennomsnitt er 0,4 °C høyere enn husholdninger som ikke har varmepumpe. <http://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/oa/attachment/109883?ts=13e3bd8cc80>

Figurene under er fra: <https://www.ssb.no/energi-og-industri/artikler-og-publikasjoner/attachment/109882?ts=13e3bd85368>

Vi fryser for å spare energi

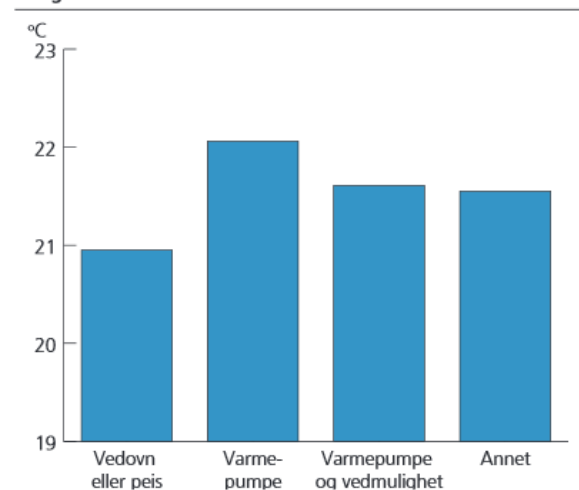
Økonomiske analyser 2/2013

Figur 10. Gjennomsnittstemperatur i stua om morgenen for husholdninger med ulike typer oppvarmingsutstyr. °C

Kilde: Dalen og Halvorsen (2013).

Figur 11. Sammenheng mellom tilgang til ulike oppvarmingskilder og gjennomsnittstemperatur i stua om morgenen. °C

Kilde: Dalen og Halvorsen (2013).

Med vennlig hilsen

Rolf Iver Mytting Hagemoen
Norsk Varmepumpeforening
E-post: river@novap.no